

Tematski prikaz

HITNI PRETHODNI POSTUPAK I UBRZANI POSTUPAK

Kako bi se omogućilo žurnije postupanje u predmetima koji to zahtijevaju, člankom 23.a Statuta Suda Europske unije¹ propisuje se:

„Poslovníkom se može predvidjeti ubrzani postupak, te hitni postupak za upućena prethodna pitanja koja se odnose na područje slobode, sigurnosti i pravde.

Tim se postupcima, u pogledu podnošenja podnesaka ili pisanih očitovanja, mogu odrediti kraći rokovi od onih predviđenih člankom 23. te se, odstupajući od članka 20. četvrtog stavka, može predvidjeti rješavanje predmeta i bez [mišljenja] nezavisnog odvjetnika.

Nadalje, u okviru hitnog postupka može se predvidjeti uži krug stranaka i ostalih zainteresiranih osoba od onog iz članka 23. ovlaštenih za podnošenje podnesaka ili pisanih očitovanja te, u slučaju krajnje hitnosti, izostavljanje pisanog dijela postupka.“

Kad je riječ o ubrzanom postupku, valja navesti da on postoji od 2000. te da je danas uređen, s jedne strane, člankom 105. i sljedećima Poslovnika Suda² u pogledu zahtjeva za prethodnu odluku i, s druge strane, njegovim člankom 133. i sljedećima u odnosu na izravne tužbe³. Naime, ubrzani postupak može se primijeniti neovisno o vrsti postupka kad priroda predmeta zahtijeva postupanje u kratkim rokovima⁴.

U slučaju da je riječ o prethodnom postupku, zahtjev za primjenu ubrzanog postupka u predmetu podnosi sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku, a u slučaju izravne tužbe, taj

¹ Izmijenjena konsolidirana verzija Protokola (br. 3) o Statutu Suda Europske unije, koja je priložena Ugovorima.

² Poslovník Suda od 25. rujna 2012. (SL 2012., L 265, str. 1.), kako je izmijenjen 18. lipnja 2013. (SL 2013., L 173, str. 65.), 19. srpnja 2016. (SL 2016., L 217, str. 69.) i 9. travnja 2019. (SL 2019., L 111, str. 73.)

³ U tom pogledu valja primijetiti da se člankom 151. Poslovnika Općeg suda od 4. ožujka 2015. (SL 2015., L 105, str. 1.) također predviđa mogućnost odlučivanja u ubrzanom postupku „s obzirom na osobitu hitnost i okolnosti predmeta“.

⁴ Izraz „u izuzetno hitnim slučajevima“ iz prijašnjeg Poslovnika Suda, zamijenjen je u novoj verziji tog poslovnika izrazom „u kratkim rokovima“.

zahtjev podnosi tužitelj ili tuženik. Odluku o tom zahtjevu donosi predsjednik Suda nakon što sasluša suca izvjestitelja i nezavisnog odvjetnika te, ovisno o slučaju, drugu glavnu stranku u postupku. Iznimno, predsjednik Suda može po službenoj dužnosti odlučiti primijeniti ubrzani postupak. Do siječnja 2019. predsjednik Suda odlučivao je rješenjem o svim zahtjevima za primjenu ubrzanog postupka. Međutim, ta je praksa napuštena od veljače 2019., pri čemu se razlozi za prihvaćanje ili odbijanje zahtjeva ukratko navode u odluci kojom se okončava postupak.

Hitni prethodni postupak je, pak, novijeg datuma, s obzirom na to da je uspostavljen 2008., kao odgovor na proširenje ovlasti Unije i Suda u području slobode, sigurnosti i pravde. Naime, uzimajući u obzir osobitu osjetljivost tog područja, činilo se nužnim uspostaviti poseban derogacijski postupak kojim se u slučaju potrebe omogućuje zaštita uključenih interesa. Dakle, suprotno ubrzanom postupku, koji se može primijeniti u svim područjima prava Unije i u svim vrstama postupaka, hitni prethodni postupak, koji je uređen člankom 107. i sljedećima Poslovnika Suda, ograničen je na prethodne postupke u kojima se javljaju pitanja koja se tiču područja iz glave V. trećeg dijela Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), koja se odnosi na područje slobode, sigurnosti i pravde.

Odluku o prihvaćanju zahtjeva za primjenu hitnog prethodnog postupka koji je uputio sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku donosi vijeće koje je u tu svrhu odredio Sud, pri čemu se ta odluka ne obrazlaže. Međutim, u slučaju prihvaćanja zahtjeva za primjenu hitnog prethodnog postupka, Sud često prilikom odlučivanja o meritumu ukratko navede argumente suda koji je uputio zahtjev koji su opravdali primjenu tog postupka. Osim toga, kada sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku ne podnese zahtjev za primjenu hitnog prethodnog postupka, a na prvi se pogled čini da bi ga valjalo primijeniti, predsjednik Suda može nadležnom vijeću naložiti da razmotri potrebu njegove primjene, a koju je zatim moguće provesti po službenoj dužnosti.

Također valja navesti da se u tekstovima kojima se uređuje primjena ubrzanog postupka i hitnog prethodnog postupka ne propisuju detaljno okolnosti u kojima se ti postupci trebaju primjenjivati. U tom se pogledu jedino u članku 267. četvrtom stavku UFEU-a izričito navodi situacija koja zahtijeva djelovanje Suda „u najkraćem mogućem roku“, odnosno ako se prethodno pitanje postavi u predmetu u pogledu osobe kojoj je oduzeta sloboda. Budući da ne postoje druge dodatne naznake, cilj je ovog prikaza predstaviti predmete koji su ogledni primjer postupovnog djelovanja Suda i na temelju kojih je moguće shvatiti razloge koji mogu opravdati primjenu hitnog prethodnog postupka ili ubrzanog postupka.

I. Hitni prethodni postupak

1. Područje primjene hitnog prethodnog postupka

Rješenje od 22. veljače 2008., Kozłowski (C-66/08, neobjavljeno, EU:C:2008:116)⁵

U tom predmetu, podnesenom u veljači 2008., Oberlandesgericht Stuttgart (Visoki zemaljski sud u Stuttgartu, Njemačka) zatražio je od Suda primjenu hitnog prethodnog postupka (*procédure préjudicielle d'urgence* – PPU) zbog toga što je u pogledu tužitelja u glavnom postupku uskoro istjecalo vrijeme izdržavanje kazne zatvora na njemačkom državnom području te je on usto mogao ostvariti prijevremeno puštanje na slobodu.

Predsjednik Suda naveo je da članci Poslovnika kojima se propisuje PPU, a prethodnu primjenu kojih je zatražio sud koji je uputio zahtjev, stupaju na snagu tek 1. ožujka 2008. Dakle, budući da je taj predmet bio podnesen prije tog datuma, na njega nije bilo moguće primijeniti PPU. Međutim, predsjednik Suda odlučio je da je zbog duha suradnje između nacionalnih sudova i Suda zahtjev za primjenu PPU-a trebalo tumačiti na način da je riječ o zahtjevu za bitno smanjenje trajanja postupka u tom predmetu te ga smatrati zahtjevom za primjenu ubrzanog prethodnog postupka (fr. *procédure préjudicielle accélérée* – PPA)⁶ (t. 6. do 8.).

Rješenje od 6. svibnja 2014., G. (C-181/14, EU:C:2014:740)

U ovom je predmetu u Njemačkoj pokrenut kazneni postupak protiv osobe koja je prodavala biljne mješavine koje su sadržavale sintetske kanabinoide. U vrijeme nastanka tih činjenica (između 2010. i 2011.) te stvari nisu bile obuhvaćene njemačkim zakonom o drogama⁷ pa je Landgericht Itzehoe (Zemaljski sud u Itzehoeu, Njemačka) primijenio zakonodavstvo o trgovini lijekovima⁸, kojim se prenosi Direktiva 2001/83⁹. Na taj je način on smatrao da je prodaja tih proizvoda predstavljala kažnjivo djelo stavljanja sumnjivih lijekova na tržište te je, posljedično, osudio dotičnu osobu na zatvorsku kaznu.

Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka), koji je postupao povodom podnesene revizije, smatrao je da rješenje spora u glavnom postupku ovisi o odgovoru na pitanje mogu li se sporni proizvodi doista kvalificirati kao „lijekovi“ u smislu Direktive 2001/83. Stoga je on u tom smislu postavio upit Sudu. Osim toga, zatražio je primjenu PPU-a navodeći da, ako Sud odgovori da ti proizvodi nisu lijekovi, tada u konkretnom slučaju nije mogla postojati kaznena odgovornost dotične osobe pa joj je neosnovano oduzeta sloboda.

⁵ Presuda od 17. srpnja 2008., Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437), prikazana je u Godišnjem izvješću za 2008., str. 55.

⁶ Vidjeti u nastavku u dijelu II. ovog prikaza, naslovljenom „Ubrzani postupak“, odjeljak „1.1. Priroda i osjetljivost područja tumačenja koje je predmet zahtjeva za prethodnu odluku“.

⁷ Betäubungsmittelgesetz (Zakon o drogama)

⁸ Gesetz zur Änderung arzneimittelrechtlicher und anderer Vorschriften (Zakon o trgovini lijekovima) od 17. srpnja 2009. (BGBl. 2009. I, str. 1990.)

⁹ Direktiva 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenoga 2001. o zakoniku Zajednice o lijekovima za humanu primjenu (SL 2001., L 311, str. 67.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 56., str. 27.)

Sud je odlučio da ne treba primijeniti PPU jer je Direktiva 2001/83 donesena na temelju članka 95. UEZ-a, a koji je postao članak 114. UFEU-a, koji se nalazi u glavi VII. njegova trećeg dijela. PPU je, pak, ograničen na prethodne postupke koji se tiču jednog pitanja ili više njih koja se odnose na područja iz glave V. trećeg dijela UFEU-a (t. 8.). Međutim, predsjednik Suda odlučio je po službenoj dužnosti primijeniti PPA na taj predmet¹⁰.

2. Razlozi koji opravdavaju primjenu hitnog prethodnog postupka

2.1. Opasnost od pogoršanja odnosa između roditelja i djeteta

Presuda od 22. prosinca 2010., Aguirre Zarraga (C-491/10 PPU, EU:C:2010:828)

U predmetnom slučaju španjolski državljanin i njemačka državljanica, roditelji djevojčice, pokrenuli su brakorazvodni postupak u Španjolskoj, mjestu uobičajena boravišta obitelji. U tom je okviru isključivo pravo na skrb nad njihovom kćerkom privremeno dodijeljeno ocu, za kojeg se činilo da je sposobniji osigurati zadržavanje djetetova obiteljskog okruženja, s obzirom na to da je majka najavila namjeru nastanjenja u Njemačkoj sa svojim novim partnerom. Međutim, nakon što je provelo ljeto u novom prebivalištu svoje majke u Njemačkoj, dijete se više nije vratilo u Španjolsku. Stoga su roditelji pokrenuli nekoliko postupaka u Španjolskoj i Njemačkoj kojima su tražili, odgovarajuće, povratak djeteta u Španjolsku, priznavanje i izvršenje španjolskih sudskih odluka u Njemačkoj i konačnu dodjelu prava na skrb.

U tom je kontekstu Oberlandesgericht Celle (Visoki zemaljski sud u Celleu, Njemačka) postavio Sudu nekoliko prethodnih pitanja o tumačenju članka 42. Uredbe br. 2201/2003¹¹, naslovljenog „Predaja djeteta”.

Sud je po službenoj dužnosti odlučio da se taj prethodni postupak vodi kao PPU. On je u tom pogledu podsjetio na to da priznaje hitnost u odlučivanju u situacijama odvođenja djeteta, osobito ako zbog njegova odvajanja od roditelja kojem je prethodno, makar i privremeno, bila dodijeljena skrb postoji opasnost od pogoršanja njihovih odnosa odnosno nastanka smetnji u tim odnosima i opasnost od uzrokovanja psihološke štete (t. 39.). Primjenjujući tu sudsku praksu na konkretan slučaj, Sud je istaknuo da je dotično dijete više od dvije godine bilo odvojeno od svojeg oca te da zbog udaljenosti i napetih odnosa između roditelja postoji ozbiljna i konkretna opasnost od izostanka svakog kontakta s ocem tijekom trajanja postupka pred sudom koji je uputio zahtjev. Sud je smatrao da bi u tim okolnostima primjena redovnog postupka mogla ozbiljno, pa čak i nepopravljivo, narušiti odnose između oca i njegove kćeri, kao i još više ugroziti njezino uključivanje u obiteljsko i društveno okruženje u slučaju mogućeg povratka u Španjolsku (t. 40.).

¹⁰ Vidjeti u nastavku u dijelu II. ovog prikaza, naslovljenom „Ubrzani postupak”, odjeljak „1.2. Osobita težina pravne nesigurnosti koja je predmet prethodnog postupka”.

¹¹ Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1347/2000 (SL 2003., L 338, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 133. i ispravak SL 2014., L 46, str. 22.)

Presuda od 22. prosinca 2010., Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829)

Predmet glavnog postupka bio je spor između britanskog državljanina i francuske državljanke u pogledu skrbi nad njihovom kćerkom. U konkretnom slučaju majka je s djetetom, kada je ono imalo dva mjeseca, napustila Ujedinjenu Kraljevinu, koja je bila mjesto djetetova uobičajenog boravišta, te se s njime uputila na otok Réunion (Francuska) a da otac o tome nije bio prethodno obaviješten. Međutim, to je odvođenje bilo dopušteno jer je majka u to vrijeme bila isključivi nositelj prava na skrb. Roditelji su zatim pokrenuli postupke u Ujedinjenoj Kraljevini i Francuskoj, među ostalim, radi dodjele roditeljske odgovornosti i određivanja mjesta djetetova uobičajenog boravišta. Iako je u pogledu tih pitanja jedan francuski sud odlučio u korist majke, Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Žalbeni sud, Engleska i Wales, Građanski odjel, Ujedinjena Kraljevina) smatrao je nužnim utvrditi nadležni sud na temelju prava Unije, što je podrazumijevalo da Sud pojasni kriterije propisane u člancima 8. i 10. Uredbe br. 2201/2003, kojima se omogućuje određivanje djetetova uobičajenog boravišta.

Taj je sud stoga Sudu uputio zahtjev za prethodnu odluku te je ujedno zatražio primjenu PPU-a. U potporu svojem zahtjevu nacionalni je sud naveo da po zahtjevima koje je otac podnio radi donošenja rješenja kojim mu se omogućuje održavanje odnosa sa svojim djetetom nije moguće postupati sve dok se ne utvrdi koji je sud nadležan. Sud je odlučio primijeniti PPU naglašavajući da se taj predmet tiče djeteta koje je staro jednu godinu i četiri mjeseca, a koje je od svojeg oca odvojeno više od godine dana. Sud je smatrao da produljenje te situacije, koja je usto obilježena velikom udaljenošću između očeva i djetetova boravišta, može ozbiljno narušiti njihov budući odnos, s obzirom na to da je dijete u osjetljivoj razvojnoj dobi (t. 39.).

Presuda od 26. travnja 2012., Health Service Executive (C 92/12 PPU, EU:C:2012:255)¹²

High Court (Visoki sud, Irska) naložio je u postupku koji je pred njim pokrenulo tijelo odgovorno za djecu stavljenju pod državnu skrb u Irskoj smještaj djeteta irskog državljanstva u odgojnu ustanovu zatvorenog tipa u Ujedinjenoj Kraljevini, zemlji boravišta njegove majke. Naime, zdravstveni stručnjaci smatrali su da u Irskoj ne postoji nijedna ustanova koja može ispuniti posebne potrebe u pogledu zaštite tog djeteta.

Budući da je High Court (Visoki sud) morao odlučiti o nastavku djetetova smještaja u dotičnoj ustanovi, on je postavio Sudu pitanje obuhvaća li područje primjene Uredbe br. 2201/2003 odluku koju je donio te mora li se ta odluka prije njezina izvršenja u državi članici izvršenja priznati i proglasiti izvršnom u toj državi članici.

Taj je sud zatražio i primjenu PPU-a, što je Sud prihvatio. Sud koji je uputio zahtjev istaknuo je u tom pogledu, s jedne strane, da je dijete protivno svojoj volji zadržano radi zaštite u odgojnoj ustanovi zatvorenog tipa. S druge strane, on je naglasio da njegova vlastita nadležnost ovisi o primjenjivosti Uredbe br. 2201/2003 na glavni postupak i stoga o odgovorima na postavljena prethodna pitanja. Usto, nastavno na zahtjev Suda za pojašnjenjima¹³, sud koji je uputio zahtjev naveo je da djetetova situacija također zahtijeva hitne mjere. Naime, dijete se približava punoljetnosti te od toga datuma više neće biti u nadležnosti tog suda. Štoviše, njegovo stanje

¹² Ova je presuda prikazana u Godišnjem izvješću za 2012., str. 26. i 27.

¹³ Zahtjev postavljen na temelju članka 104. stavka 5. Poslovnika Suda (koji je nakon 25. rujna 2012. postao članak 101. stavak 1. tog Poslovnika).

zahtijeva kratkoročni smještaj u ustanovu zatvorenog tipa i provedbu programa ograničene slobode u pogledu koje se postupno ukidaju ograničenja kako bi se omogućio njegov smještaj u vlastitu obitelj u Engleskoj (t. 49.).

Rješenje od 10. travnja 2018., CV (C-85/18 PPU, EU:C:2018:220)

Glavni postupak vođen je povodom spora između dvoje rumunjskih državljana s boravištem u Portugalu u pogledu utvrđivanja mjesta boravišta njihova djeteta i naknade za njegovo uzdržavanje. Nakon razdvajanja para i odlaska majke iz zajedničkog prebivališta, dijete je nastavilo živjeti s ocem. Međutim, nakon što je majka podnijela zahtjev za ostvarivanje skrbi nad djetetom, otac je otišao u Rumunjsku i poveo dijete sa sobom. Majci je u međuvremenu odobreno obavljanje privremene skrbi te su rumunjski sudovi, pred kojima je ona pokrenula postupak, naložili povratak djeteta u Portugal zbog nedopuštenosti njegova odvođenja. Neovisno o tom postupku, otac je također podnio tužbu Judecătōriji Oradea (Prvostupanjski sud u Oradei, Rumunjska) kako bi utvrdio djetetovo boravište u njegovu prebivalištu u Rumunjskoj i kako bi majci tog djeteta naložio plaćanje naknade za uzdržavanje.

Taj je sud naveo da je prije svega trebalo odlučiti o prigovoru nenadležnosti koji je majka istaknula u tom postupku i da je u tom kontekstu valjalo dobiti pojašnjenja Suda o pojmu „uobičajeno boravište” iz članka 8. stavka 1. Uredbe br. 2201/2003.

Sud je po službenoj dužnosti odlučio da se taj prethodni postupak vodi kao PPU. On je u tom pogledu podsjetio na to da priznaje hitnost u odlučivanju u situacijama odvođenja djeteta, osobito ako zbog djetetova odvajanja od roditelja kojem je prethodno, makar i privremeno, bila dodijeljena skrb, postoji opasnost od pogoršanja njihovih odnosa odnosno nastanka smetnji u tim odnosima i opasnost od uzrokovanja psihološke štete (t. 30.). Primjenjujući tu sudsku praksu na konkretan slučaj, Sud je naveo da dijete, koje ima sedam godina, već gotovo dvije godine živi sa svojim ocem u Rumunjskoj te je odvojeno od majke, koja boravi u Portugalu i s kojom održava samo mjesečni telefonski kontakt. U tim okolnostima i s obzirom na činjenicu da je dijete u osjetljivoj razvojnoj dobi, produljenje situacije moglo bi ozbiljno odnosno nepopravljivo narušiti odnos koji ono održava sa svojom majkom. Osim toga, budući da je djetetovo obiteljsko i društveno uključivanje u državi članici njegova trenutačnog boravišta već prilično uznapredovalo, produljenje te situacije moglo bi još više ugroziti njegovo uključivanje u slučaju mogućeg povratka u Portugal (t. 31. i 32.).

2.2. Oduzimanje slobode

Presuda od 30. studenoga 2009. (veliko vijeće), Kadzoev (C-357/09, ECLI:EU:C:2009:741)

Bugarska tijela uhitila su osobu bez osobnih dokumenata koja je tvrdila da je rođena u Čečeniji te su je do izvršenja mjere prisilnog udaljenja koja je protiv nje bila donesena zadržala u posebnom centru za privremeni smještaj stranaca. Međutim, radi izvršenja te mjere, valjalo je pripremiti dokumentaciju koja joj omogućuje putovanje u inozemstvo. No, ni nakon tri godine ta dokumentacija nije bila prikupljena. Osim toga, dotična osoba podnijela je zahtjeve za azil kao i zahtjeve za zamjenu mjere zadržavanja blažom mjerom, ali koji su svi bili odbijeni.

U tom je kontekstu ravnatelj uprave odgovorne za navedeni smještajni centar pokrenuo postupak pred Administrativnim sudom Sofia-grad (Upravni sud u Sofiji, Bugarska), kako bi on po službenoj dužnosti odlučio na koji način postupati dalje u vezi s tim zadržavanjem. Taj je sud naveo, s jedne strane, da prije izmjena bugarskog Zakona o strancima¹⁴, koje su provedene radi prenošenja Direktive 2008/115¹⁵, trajanje zadržavanja u centru za privremeni smještaj nije bilo ograničeno nikakvim rokom. S druge strane, on je utvrdio da uopće nije bilo propisano prijelazno pravilo u pogledu situacija u kojima su odluke o zadržavanju bile donesene prije te izmjene. Stoga je taj sud odlučio postaviti upit Sudu o tumačenju članka 15. stavaka 4. do 6. Direktive 2008/115.

Sud koji je uputio zahtjev također je zatražio primjenu PPU-a, navodeći da se u tom predmetu pojavljuje pitanje treba li dotičnu osobu nastaviti zadržavati ili, pak, osloboditi. Ako se u tom pogledu ustanovi da u odnosu na tu osobu nije „[vjerojatno za očekivati provođenje udaljavanja]”, u smislu članka 15. stavka 4. Direktive 2008/115, moglo bi se u skladu s tom odredbom naložiti njezino trenutačno oslobođenje (t. 29. i 32.). S obzirom na prethodno navedeno, Sud je odlučio prihvatiti zahtjev za primjenu PPU-a.

Presuda od 17. ožujka 2016., Mirza (C-695/15 PPU, EU:C:2016:188)¹⁶

Pakistanski državljanin ušao je iz smjera Srbije na mađarsko državno područje te je u toj državi članici podnio prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu. Međutim, budući da je taj državljanin napustio mjesto boravka koje su mu odredila mađarska tijela, razmatranje njegova zahtjeva je obustavljeno jer se smatralo da ga je prešutno povukao. On je zatim uhićen u Češkoj Republici, a Mađarska ga je, na zahtjev čeških tijela, ponovno prihvatila u skladu s postupkom predviđenim Uredbom br. 604/2013¹⁷ (u daljnjem tekstu: Uredba Dublin III). Dotična osoba podnijela je zatim drugi zahtjev za međunarodnu zaštitu u Mađarskoj te je zadržana u okviru postupka razmatranja tog zahtjeva. Zahtjev je odbačen kao nedopušten jer se u konkretnom slučaju Srbiju smatralo sigurnom trećom zemljom. Stoga su protiv tog državljanina naložene mjere vraćanja i udaljavanja.

U tom je kontekstu Debreceni közigazgatási és munkaügyi bíróság (Upravni i radni sud u Debrecenu, Mađarska), postupajući povodom tužbe protiv odluke o odbačaju drugog zahtjeva za međunarodnu zaštitu, odlučio uputiti Sudu pitanja o uvjetima pod kojima država članica može ostvariti pravo slanja podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u sigurnu treću zemlju, u skladu s člankom 3. stavkom 3. Uredbe Dublin III, a da pritom ne razmotri meritum njegova zahtjeva.

Taj je sud zatražio i primjenu PPU-a, naglašavajući da je protiv dotične osobe do 1. siječnja 2016. bila određena mjera zadržavanja. Odgovarajući na zahtjev Suda, sud koji je uputio zahtjev naveo

¹⁴ Zakon za chuzhdentsite v Republika Balgaria (Zakon o strancima u Republici Bugarskoj) (DV br. 153 iz 1998.), kako je izmijenjen 15. svibnja 2009. (DV br. 36 iz 2009.)

¹⁵ Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljanina trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL 2008., L 348, str. 98.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 8., str. 188.)

¹⁶ Ova je presuda prikazana u Godišnjem izvješću za 2016., str. 37.

¹⁷ Uredba (EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (SL 2013., L 180, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 108. i ispravak SL 2017., L 49, str. 50.)

je da je ta mjera bila produljena do donošenja konačne odluke o zahtjevu za međunarodnu zaštitu dotične osobe ili, ako takva odluka ne bi bila donesena do 1. ožujka 2016., do tog datuma. Međutim, sud koji je uputio zahtjev također je naveo da bi se i nakon 1. ožujka 2016. mjera zadržavanja mogla još jednom produljiti za šezdeset dana, uz ograničenje sveukupnog trajanja zadržavanja na šest mjeseci.

Sud je podsjetio na svoju sudsku praksu prema kojoj valja uzeti u obzir okolnost da je dotičnoj osobi oduzeta sloboda i da nastavak njezina zadržavanja ovisi o ishodu glavnog postupka. Osim toga, on je naglasio da se položaj te osobe mora ocijeniti s obzirom na stanje na dan kada se razmatra zahtjev da se prethodni postupak vodi kao PPU (t. 34.). Primjenjujući tu sudsku praksu na konkretan slučaj, Sud je naveo da su ti kriteriji ispunjeni. Naime, nastavak zadržavanja dotične osobe ovisi o ishodu glavnog postupka koji se odnosi na zakonitost odbacivanja njezina zahtjeva za međunarodnu zaštitu (t. 35.). Posljedično, Sud je odobrio zahtjev za primjenu PPU-a.

***Presuda od 1. lipnja 2016., Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385)*¹⁸**

Mađarski sud izdao je europski uhidbeni nalog protiv rumunjskog državljanina radi pokretanja kaznenog progona. Dotična osoba uhićena je u Rumunjskoj te je dovedena pred Curteu de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju, Rumunjska) kako bi taj sud odlučio o njezinu mogućem smještaju u istražni zatvor i predaji mađarskim pravosudnim tijelima. U tom je okviru navedeni sud naložio njezino trenutačno oslobođenje, ali uz određivanje mjere opreza.

Taj je sud odlučio uputiti Sudu zahtjev za prethodnu odluku jer je imao dvojbe o tumačenju članka 8. stavka 1. točke (c) Okvirne odluke 2002/584¹⁹, a osobito o posljedicama okolnosti da europskom uhidbenom nalogu ne prethodi zaseban nacionalni uhidbeni nalog.

Nacionalni sud zatražio je i primjenu PPU-a, naglašavajući da, iako dotična osoba trenutačno nije zatvorena, protiv nje je ipak određena mjera opreza, čime se ograničava njezina osobna sloboda. Sud je u tim okolnostima odlučio da ne treba prihvatiti taj zahtjev. Međutim, predsjednik Suda odobrio je ubrzano postupanje, u skladu s člankom 53. stavkom 3. Poslovnika (t. 27. do 29.).

***Presuda od 25. srpnja 2018. (veliko vijeće), Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586)*²⁰**

Nakon što su poljski sudovi izdali nekoliko europskih uhidbenih naloga, tražena osoba uhićena je u Irskoj te je smještena u istražni zatvor do donošenja odluke o svojoj predaji navedenim pravosudnim tijelima. Ona je u tom pogledu izvedena pred High Court (Visoki sud, Irska), pred kojim je izjavila da se protivi svojoj predaji jer bi time bila izložena stvarnoj opasnosti od očitog uskraćivanja sudske zaštite, uzimajući u obzir nedavne zakonodavne reforme poljskog pravosudnog sustava.

¹⁸ Ova je presuda prikazana u Godišnjem izvješću za 2016., str. 45. i 46.

¹⁹ Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2002., L 190, str. 1.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.)

²⁰ Ova je presuda prikazana u Godišnjem izvješću za 2018., str. 69. i 70.

U tom je kontekstu High Court (Visoki sud) imao dvojbe o posljedicama tih zakonodavnih reformi zbog kojih je Komisija 20. prosinca 2017. donijela obrazloženi prijedlog kojim poziva Vijeće da na temelju članka 7. stavka 1. UEU-a utvrdi postojanje očite opasnosti da Republika Poljska teško prekrši vrijednosti vladavine prava²¹. On je stoga uputio Sudu nekoliko pitanja o stajalištu koje valja zauzeti tijelo izvršenja na temelju članka 1. stavka 3. Okvirne odluke 2002/584 u slučaju postojanja stvarne opasnosti od povrede prava na pristup neovisnom sudu, uzrokovane sustavnim odnosno općim nedostacima u pogledu neovisnosti pravosuđa u državi članici izdavateljici.

Taj je sud zatražio i da se prethodni postupak vodi kao PPU, što je Sud prihvatio. Sud je u odnosu na kriterij hitnosti podsjetio na svoju ustaljenu sudsku praksu u tom području, koju je zatim primijenio na konkretan slučaj. On je u tom pogledu naglasio da je tražena osoba bila u istražnom zatvoru i da je njezino zadržavanje u tom zatvoru ovisilo o ishodu glavnog postupka, s obzirom na to da je odluka o istražnom zatvoru bila donesena u okviru izvršenja europskih uhidbenih naloga (t. 29. i 30.).

Presuda od 12. veljače 2019., TC (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108)

Na temelju europskog uhidbenog naloga koji su izdala nadležna tijela Ujedinjene Kraljevine, britanski državljanin uhićen je u Nizozemskoj i smješten u istražni zatvor. Rok od šezdeset dana za donošenje odluke o izvršenju predmetnog europskog uhidbenog naloga, propisan člankom 17. stavkom 3. Okvirne odluke 2002/584, počeo je teći tog dana. Neposredno prije isteka tog roka, rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska) naložio je njegovo produljenje za 30 dana, u skladu s člankom 17. stavkom 4. navedene okvirne odluke, kao i zadržavanje tražene osobe u istražnom zatvoru. Međutim, taj je sud zatim prekinuo postupak na neodređeno vrijeme, do donošenja odgovora Suda na zahtjev za prethodnu odluku podnesen u predmetu RO (C-327/18 PPU)²². Istodobno je britanski državljanin zatražio ukidanje istražnog zatvora čim je isteklo 90 dana od njegova uhićenja.

U vezi s time rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu) postavio je upit o zadržavanju tražene osobe u istražnom zatvoru, s obzirom na Okvirnu odluku 2002/584 i članak 6. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), kojim se propisuje pravo na slobodu i sigurnost. Naime, na temelju predmetnog nacionalnog propisa²³, takva osoba mora biti oslobođena nakon što protekne 90 dana od njezina uhićenja. Međutim, taj je propis bio tumačen na način da omogućuje zadržavanje u istražnom zatvoru sve dok pravosudno tijelo izvršenja ne odluči bilo uputiti Sudu zahtjev za prethodnu odluku, bilo čekati odgovor na takav zahtjev koji je uputilo drugo pravosudno tijelo izvršenja. Naime, u tim se dvama slučajevima smatralo da rok od 90 dana ne teče.

Rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu) zatražio je da se prethodni postupak vodi kao PPU, navodeći da je tražena osoba u istražnom zatvoru u Nizozemskoj samo na temelju europskog uhidbenog naloga te da ne može donijeti odluku o ukidanju te mjere prije donošenja odluke Suda o tom prethodnom zahtjevu. Sud je podsjetio na svoju ustaljenu sudsku praksu prema

²¹ Obrazloženi prijedlog Komisije od 20. prosinca 2017., podnesen u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, o vladavini prava u Poljskoj (COM(2017) 835 *final*)

²² Povodom tog predmeta donesena je presuda od 19. rujna 2018., RO (C-327/18 PPU, EU:C:2018:733).

²³ Overleveringswet (Zakon o predaji) (Stb. 2004., br. 195)

kojoj valja uzeti u obzir okolnost da je traženoj osobi oduzeta sloboda i da nastavak njezina istražnog zatvora ovisi o ishodu glavnog postupka, pri čemu se njezin položaj mora ocijeniti s obzirom na stanje na dan kada se razmatra zahtjev da se prethodni postupak vodi kao PPU. U ovom je slučaju Sud smatrao da su kriteriji ispunjeni te je stoga odlučio primijeniti PPU (t. 30. i 31.).

Međutim, rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu) obavijestio je zatim Sud da je naložio uvjetno ukidanje predmetne mjere istražnog zatvora i to do donošenja odluke o predaji tražene osobe u Ujedinjenoj Kraljevini. Naime, prema izračunima tog suda, rok od 90 dana je istekao, čak i uzimajući u obzir razdoblje zastoja tog roka. U tim je okolnostima Sud smatrao da više ne postoji hitnost te da, slijedom toga, u tom predmetu više nije potrebno postupati kao u PPU-u.

2.3. Opasnost od povrede temeljnih prava

Presuda od 16. veljače 2017., C. K. i dr. (C-578/16, EU:C:2017:127)

U predmetnom slučaju sirijska državljanka i egipatski državljanin ušli su na područje Europske unije uz pomoć vize koju je izdala Hrvatska, nakon čega su u Sloveniji podnijeli zahtjev za azil. Slovenska tijela uputila su stoga hrvatskim tijelima zahtjev za njihov prihvata, s obzirom na to da je, u skladu s Uredbom Dublin III, Republika Hrvatska bila država članica odgovorna za razmatranje njihovih zahtjeva. Republika Hrvatska prihvatila je taj zahtjev. Međutim, budući da je sirijska državljanka bila trudna, transfer u Hrvatsku morao se odgoditi do djetetova rođenja. Dotične osobe usprotivile su se zatim tom transferu navodeći, s jedne strane, da bi transfer imao negativne posljedice na zdravstveno stanje sirijske državljanke koje bi također mogle utjecati na dobrobit njezina novorođenog djeteta i, s druge strane, da su u Hrvatskoj bile žrtve rasno motiviranog verbalnog i fizičkog nasilja. Odluka o transferu najprije je poništena u prvostupanjskom postupku, a zatim potvrđena u žalbenom postupku pred Vrhovnim sodiščem (Vrhovni sud, Slovenija). Međutim, dotične osobe pokrenule su postupak pred Ustavnim sodiščem (Ustavni sud, Slovenija) koje je ukinulo presudu tog suda te mu je vratilo predmet na ponovno suđenje.

U tom je kontekstu Vrhovno sodišče (Vrhovni sud) zatražilo od Suda pojašnjenja o diskrecijskoj odredbi propisanoj člankom 17. Uredbe Dublin III, kojim se derogacijom omogućuje državi članici razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji joj je podnesen, čak i ako ona nije odgovorna za njega na temelju kriterija utvrđenih navedenom uredbom.

Sud koji je uputio zahtjev također je zatražio primjenu PPU-a navodeći da bi se, s obzirom na zdravstveno stanje sirijske državljanke, pitanje njezina statusa moralo riješiti u što kraćim rokovima. U tom pogledu Sud je smatrao da nije moguće isključiti mogućnost da će tužitelji biti transferirani u Hrvatsku prije okončanja redovnog prethodnog postupka. Naime, sud koji je uputio zahtjev, slijedom zahtjeva za pojašnjenjima koji mu je bio upućen²⁴, naveo je da, iako je prvostupanjski sud naložio odgodu izvršenja odluke o transferu dotičnih osoba, u trenutačnoj fazi nacionalnog postupka nijedna sudska mjera ne odgađa tu odluku (t. 49. i 50.). Posljedično, Sud je prihvatio zahtjev za primjenu PPU-a.

---

²⁴ Zahtjev postavljen na temelju članka 101. stavka 1. Poslovnika Suda

Presuda od 7. ožujka 2017. (veliko vijeće), X i X (C-638/16 PPU, EU:C:2017:173)²⁵

Par sirijskog državljanstva i njihovo troje djece, koji su živjeli u Siriji, podnijeli su belgijskom veleposlanstvu u Libanonu zahtjeve za humanitarne vize na temelju članka 25. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 810/2009²⁶ (tzv. Zakonik o vizama), prije povratka u Siriju. Cilj tih zahtjeva bio je ishoditi vize s ograničenom područnom valjanošću kako bi se obitelji omogućilo napuštanje Sirije i naknadno podnošenje zahtjeva za azil u Belgiji. Tužitelji su naglasili da je jednoga od njih otela i mučila teroristička skupina prije nego što je konačno pušten uz plaćanje otkupnine. Oni su općenito istaknuli pogoršanje sigurnosne situacije u Siriji i činjenicu da su izloženi opasnosti od progona zbog pripadnosti pravoslavnoj zajednici. Njihovi su zahtjevi bili odbijeni uz obrazloženje, među ostalim, da su u Belgiji namjeravali boraviti dulje od 90 dana i da belgijska diplomatska predstavništva nisu dio tijela kojima stranac može podnijeti zahtjev za azil.

Conseil du Contentieux des Étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima, Belgija), postupajući povodom tužbe protiv tog odbijanja, imao je dvojbe o opsegu margine prosudbe koju u tom kontekstu imaju države članice, osobito uzimajući u obzir obveze koje proizlaze iz Povelje, a osobito njezina članka 4. (zabrana mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne) i članka 18. (pravo na azil). Stoga je Sudu postavljeno nekoliko prethodnih pitanja.

Conseil du Contentieux des Étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima) također je zatražio da se na predmet primijeni PPU. On se u tu svrhu pozvao na dramatičnost oružanog sukoba u Siriji, malodobnost djece tužitelja, osobitu ranjivost tužitelja zbog njihove pripadnosti pravoslavnoj zajednici i činjenicu da je pred njim pokrenut odgovorni postupak iznimne hitnosti. On je u tom pogledu naveo da je učinak predmetnog prethodnog postupka prekid glavnog postupka (t. 30. i 31.).

Sud je prihvatio zahtjev za primjenu PPU-a. U tom je smislu naglasio da nije bilo sporno, barem na dan razmatranja zahtjeva za primjenu PPU-a, da su tužitelji izloženi stvarnoj opasnosti da budu podvrgnuti nečovječnom ili ponižavajućem postupanju. Doista, Sud je smatrao da se ta okolnost mora smatrati pokazateljem hitnosti koji opravdava primjenu PPU-a (t. 33.).

Rješenje od 27. rujna 2018., FR (C-422/18 PPU, neobjavljeno, EU:C:2018:784)

Nigerijski državljanin podnio je zahtjev za azil u Italiji. U potporu svojem zahtjevu naveo je da je bio prisiljen napustiti državu svojeg podrijetla jer su nacionalna tijela otkrila da je održavao homoseksualni odnos i da je zbog toga bio u opasnosti od uhićenja i pritvaranja. Nakon što je nadležno tijelo odbilo njegov zahtjev, a to je odbijanje potvrdio Tribunale di Milano (Sud u Milanu, Italija), nigerijski državljanin podnio je, s jedne strane, kasacijsku žalbu i, s druge strane, zahtjev Tribunaleu di Milano (Sud u Milanu) kako bi se odredile privremene mjere za odgodu

²⁵ Ova je presuda prikazana u Godišnjem izvješću za 2017., str. 42.

²⁶ Uredba (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama) (SL 2009., L 243, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 12., str. 8. i ispravak SL 2018., L 284, str. 38.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 610/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. (SL 2013., L 182, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 285. i ispravak SL 2014., L 225, str. 91.)

izvršenja njegove odluke. Međutim, na temelju nacionalnog propisa²⁷, taj sud mora odlučiti o takvom odgodnom zahtjevu ocjenjujući osnovanost ili neosnovanost razloga istaknutih u žalbi podnesenoj protiv njegove odluke, a ne s obzirom na postojanje opasnosti od nastanka teške i nepopravljive štete koja bi izvršenjem te odluke bila uzrokovana tom podnositelju zahtjeva.

Tribunale di Milano (Sud u Milanu) postavio je Sudu upit o usklađenosti tog nacionalnog propisa s odredbama Direktive 2013/32²⁸, tumačenima s obzirom na članak 47. Povelje, kojim se jamči pravo na djelotvoran pravni lijek.

Taj je sud također zatražio primjenu PPU-a. On je u tom pogledu naveo da je tužitelj obvezan neodgodivo napustiti talijansko državno područje i da u svakom trenutku može biti udaljen u Nigeriju, gdje bi bio izložen ozbiljnoj opasnosti od smrtne kazne, mučenja, drugog kažnjavanja odnosno nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja. Usto, sud koji je uputio zahtjev naglasio je da odgovor Suda na postavljeno pitanje može imati odlučujući utjecaj na odgovor na pitanje može li tužitelj ostati na talijanskom državnom području u iščekivanju ishoda svoje kasacijske žalbe (t. 24. i 25.). Sud je u tom kontekstu uzeo u obzir okolnost da se ne može isključiti mogućnost tužiteljeva udaljavanja u Nigeriju prije okončanja redovnog prethodnog postupka te je stoga odlučio prihvatiti zahtjev za primjenu PPU-a (t. 27.).

Presuda od 17. listopada 2018., UD (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835)

Nakon sklapanja braka s britanskim državljaninom, bangladeška državljanka dobila je vizu koja joj je omogućila nastanjenje u Ujedinjenoj Kraljevini. Par se zatim tijekom trudnoće bangladeške državljanke preselio u Bangladeš. Njihova kći rođena je u Bangladešu i nikada nije boravila u Ujedinjenoj Kraljevini, u koju se otac vratio sam. Prema majčnim navodima, koje otac osporava, otac ju je obmanuo kako bi rodila u trećoj zemlji te ju je prisilio da ondje nastavi boraviti s djetetom u uvjetima bez plina, električne energije ili pitke vode te bez bilo kakvog dohotka, unutar zajednice koja je stigmatizira. Stoga je majka podnijela tužbu pred High Court of Justice (England & Wales), Family Division (Visoki sud, Engleska i Wales, Obiteljski odjel, Ujedinjena Kraljevina) kako bi dijete bilo stavljeno pod zaštitu tog suda i naložen njihov povratak u Ujedinjenu Kraljevinu.

Taj je sud prije svega smatrao nužnim utvrditi je li nadležan za donošenje odluke u pogledu djeteta, što je podrazumijevalo određivanje može li se smatrati da ono ima uobičajeno boravište, u smislu članka 8. stavka 1. Uredbe br. 2201/2003, u Ujedinjenoj Kraljevini, iako nikada nije bilo u toj državi članici. Usto, navedeni sud imao je dvojbe u pogledu odgovora na pitanje utječu li na pojam „uobičajeno boravište” okolnosti predmeta, osobito očevo ponašanje i ugrožavanje temeljnih prava majke odnosno djeteta.

²⁷ Decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (Zakonodavna uredba br. 25 o provođenju Direktive 2005/85/EZ o minimalnim normama koje se odnose na postupke priznavanja i ukidanja statusa izbjeglica u državama članicama) od 25. siječnja 2008. (GURI br. 40, od 16. veljače 2008.), kako je izmijenjen decreto-leggeom n. 13 – Disposizioni urgenti per l'accelerazione dei procedimenti in materia di protezione internazionale, nonché per il contrasto dell'immigrazione illegale (Zakonodavna uredba br. 13 o hitnim odredbama za ubrzanje postupaka u području međunarodne zaštite i borbe protiv nezakonitog useljavanja) od 17. veljače 2017. (GURI br. 40, od 17. veljače 2017.), koji je Zakonom br. 46 od 13. travnja 2017., uz izmjene, pretvoren u zakon.

²⁸ Direktiva 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL 2013., L 180, str. 60.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 249.)

Sud koji je uputio zahtjev zatražio je i da se prethodni postupak vodi kao PPU, što je Sud prihvatio. U tom je pogledu Sud ponajprije naveo da bi trenutačna djetetova dobrobit bila u velikoj mjeri ugrožena u slučaju da se dokaže prisila oca prema majci. Svako kašnjenje u donošenju pravosudnih odluka u odnosu na dijete produljilo bi trenutačnu situaciju i tako predstavljalo opasnost da se ozbiljno, čak i nepopravljivo, naštetiti njegovu razvoju. Sud je zatim naveo da bi u slučaju mogućeg povratka u Ujedinjenu Kraljevinu, takvo kašnjenje također moglo biti štetno za djetetovo uključivanje u njegovu novo obiteljsko i društveno okruženje. Naposljetku, Sud je naglasio da vrlo mlada djetetova dob (godina i dva mjeseca na dan odluke o upućivanju zahtjeva) njegov razvoj čini osobito osjetljivim (t. 26. i 27.).

II. Ubrzani postupak

1. Razlozi koji opravdavaju primjenu ubrzanog postupka

1.1. Priroda i osjetljivost područja tumačenja koje je predmet prethodnog postupka

Rješenje od 22. veljače 2008., Kozłowski (C-66/08, neobjavljeno, EU:C:2008:116)²⁹

Glavni postupak odnosio se na poljskog državljanina koji je više godina boravio u Njemačkoj, iako s prekidima i vjerojatno nezakonito, a u kojoj je trenutačno izdržavao zatvorsku kaznu. Protiv tog je državljanina poljski sud izdao europski uhidbeni nalog radi izvršenja zatvorske kazne na koju je prethodno bio osuđen. U vezi s time Oberlandesgericht Stuttgart (Visoki zemaljski sud u Stuttgartu, Njemačka), zadužen za odlučivanje o predaji tražene osobe poljskim pravosudnim tijelima, imao je dvojbe o tumačenju uvjeta boravišta ili prebivališta iz članka 4. točke 6. Okvirne odluke 2002/584. Naime, tom se odredbom propisuje razlog za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga ako se tražena osoba „nalazi [ili] boravi u državi članici izvršenja ili je njezin državljanin“, a ta država članica obvezuje se izvršiti stranu kaznu.

Osim toga, Oberlandesgericht Stuttgart (Visoki zemaljski sud u Stuttgartu) zatražio je da se prethodni postupak vodi kao PPU zbog toga što je u pogledu tražene osobe uskoro istjecalo vrijeme izdržavanja kazne zatvora na njemačkom državnom području te je ona, usto, mogla ostvariti prijevremeno puštanje na slobodu.

Nakon što je naveo da se zahtjev za primjenu PPU-a, koji je u konkretnom slučaju neprimjenjiv, mora smatrati kao zahtjev za primjenu PPA-a³⁰, predsjednik Suda istaknuo je da se u tom predmetu javljaju problemi tumačenja u pogledu osjetljivog područja aktivnosti europskog zakonodavca koji se tiču središnjih obilježja funkcioniranja europskog uhidbenog naloga, o kojima Sud do tada nije imao prilike odlučivati. Naime, zatraženo tumačenje može imati opće posljedice, kako u pogledu tijela koja su pozvana surađivati u okviru europskog uhidbenog naloga tako i u pogledu prava traženih osoba, koje se nalaze u nesigurnom položaju. Također, predsjednik Suda smatrao je da bi žuran odgovor omogućio pravosudnim tijelima izvršenja

²⁹ Presuda od 17. srpnja 2008., Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437), prikazana je u Godišnjem izvješću za 2008., str. 55.

³⁰ Vidjeti gore u dijelu I. ovog prikaza, naslovljenom „Hitni prethodni postupak“, odjeljak „1. Područje primjene hitnog prethodnog postupka“.

odlučivanje u najboljim mogućim uvjetima o zahtjevu za predaju koji im je bio upućen, pružajući im na taj način mogućnost da u najkraćim rokovima ispune obveze koje su im propisane na temelju Okvirne odluke 2002/584 (t. 11. i 12.). Stoga je na predmet primijenio PPA.

1.2. Osobita težina pravne nesigurnosti koja je predmet prethodnog postupka

***Rješenje od 4. listopada 2012., Pringle (C-370/12, neobjavljeno, EU:C:2012:620)*³¹**

Ovaj je predmet dio konteksta koji se odnosi na uspostavu Europskog stabilizacijskog mehanizma (European Stability Mechanism, u daljnjem tekstu: ESM), nastavno na financijsku krizu koja je pogodila europodručje 2010. Naime, cilj te međunarodne financijske institucije jest pokretanje financijskih sredstava i pružanje podrške stabilnosti država članica europodručja koje su suočene ili bi mogle biti suočene s ozbiljnim problemima u financiranju. U konkretnom slučaju irski parlamentarni zastupnik podnio je tužbu protiv irske vlade. On je isticao nevaljanost Odluke 2011/199³² te je, osim toga, navodio da je Irska ratifikacijom, odobravanjem ili prihvaćanjem Ugovora o uspostavljanju Europskog stabilizacijskog mehanizma, sklopljenog 2. veljače 2012.³³, preuzela obveze nespojive s Ugovorima na kojima se temelji Europska unija.

U tom je kontekstu Supreme Court (Vrhovni sud, Irska) pokrenuo postupak pred Sudom te je zatražio primjenu PPA-a, navodeći da je pravodobna irska ratifikacija Ugovora o ESM-u od najveće važnosti za druge članice Europskog stabilizacijskog mehanizma, a osobito za one koje imaju potrebu za financijskom pomoći. Iako ga je Irska u međuvremenu, kao i sve druge države članice potpisnice Ugovora o ESM-u, ratificirala, predsjednik Suda naveo je da prethodna pitanja postavljena u tom predmetu upućuju na nesigurnost u pogledu valjanosti tog ugovora. Naglašavajući izvanredne okolnosti financijske krize koje su pratile njegovo sklapanje, predsjednik Suda smatrao je da je primjena PPA-a nužna kako bi se u najkraćem roku uklonila ta nesigurnost, štetna u pogledu cilja Ugovora o ESM-u, odnosno očuvanja financijske stabilnosti europodručja (t. 6. do 8.).

***Rješenja od 15. veljače 2017., Mengesteab (C-670/16, neobjavljeno, EU:C:2017:120)*³⁴ i *Jafari (C-646/16, neobjavljeno, EU:C:2017:138)*³⁵**

U predmetu Mengesteab (C-670/16) eritrejski državljanin zatražio je azil od njemačkih tijela, koja su mu izdala potvrdu o prijavi, pri čemu valja pojasniti da njemačko pravo³⁶ u tom pogledu razlikuje postupak traženja azila, u kojem se izdaje takva potvrda, od podnošenja formalnog zahtjeva za azil. Kada je nakon devet mjeseci dotična osoba naposljetku mogla podnijeti takav zahtjev za azil, njemačka tijela zatražila su od talijanskih tijela njezin prihvata, s obzirom na to da je Talijanska Republika bila odgovorna država članica za razmatranje njezina zahtjeva u skladu s

³¹ Presuda od 27. studenoga 2012., Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756) prikazana je u Godišnjem izvješću za 2012., str. 50. i 51.

³² Odluka Europskog vijeća 2011/199/EU od 25. ožujka 2011. o izmjeni članka 136. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u vezi sa stabilizacijskim mehanizmom za države članice čija je valuta euro (SL 2011., L 91, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 3., str. 213.)

³³ Ugovor o uspostavljanju Europskog stabilizacijskog mehanizma sklopljen je u Bruxellesu (Belgija) 2. veljače 2012. između Kraljevine Belgije, Savezne Republike Njemačke, Republike Estonije, Helenske Republike, Kraljevine Španjolske, Francuske Republike, Irske, Talijanske Republike, Republike Cipra, Velikog Vojvodstva Luksemburga, Republike Malte, Kraljevine Nizozemske, Republike Austrije, Republike Portugala, Republike Slovenije, Slovačke Republike i Republike Finske. Stupio je na snagu 27. rujna 2012.

³⁴ Presuda od 26. srpnja 2017., Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587) prikazana je u Godišnjem izvješću za 2017., str. 43. i 44.

³⁵ Presuda od 26. srpnja 2017., Mengesteab (C-646/16, EU:C:2017:586) prikazana je u Godišnjem izvješću za 2017., str. 45. i 46.

³⁶ Asylgesetz (Zakon o azilu), u verziji objavljenoj 2. rujna 2008. (BGBl. 2008. I, str. 1798.)

Uredbom Dublin III. Stoga je zahtjev za azil dotične osobe odbačen kao nedopušten te je naložen njezin transfer u Italiju. Postupajući povodom tužbe protiv te odluke o transferu, Verwaltungsgericht Minden (Upravni sud u Mindenu, Njemačka) dvojio je, s jedne strane, o mogućnosti podnositelja zahtjeva za azil da se poziva na istek rokova za podnošenje zahtjeva za prihvati, s druge strane, o načinima izračuna tih rokova. Naime, u skladu s člankom 21. stavkom 1. Uredbe Dublin III, u slučaju nepoštovanja navedenih rokova, odgovornost za razmatranje zahtjeva prenosi se na državu članicu kojoj je on bio podnesen. Međutim, Verwaltungsgericht Minden (Upravni sud u Mindenu) naveo je da su takva kašnjenja u Njemačkoj iznimno učestala zbog neuobičajnog porasta broja podnositelja zahtjeva za azil od 2015.

U predmetu Jafari (C-646/16) članovi afganistanske obitelji prešli su granicu između Srbije i Hrvatske. Hrvatska tijela potom su organizirala njihov prijevoz do slovenske granice, kako bi im pomogla da dođu do drugih država članica u kojima će podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu. Međutim, budući da je Uredbom Dublin III propisano da je odgovorna ona država članica čija je vanjska granica nezakonito prijeđena, austrijska tijela zatražila su od hrvatskih da prihvate dotične osobe. Stoga su zahtjevi obitelji odbačeni te je naložen njihov transfer u Hrvatsku. Postupajući povodom tužbe protiv tih odluka, Verwaltungsgerichtshof (Upravni sud, Austrija) postavio je Sudu upit o načinu na koji se moraju primijeniti kriteriji propisani člancima 12. i 13. Uredbe Dublin III, a koji se odnose na izdavanje dokumenata o boravku ili viza kao i na ulazak ili boravak.

Oba suda koja su uputila zahtjeve zatražila su primjenu PPA-a, što je predsjednik Suda prihvatio.

U tim dvama predmetima predsjednik Suda prije svega je podsjetio na to da, u načelu, velik broj osoba ili pravnih situacija na koje se može odnositi odluka koju sud koji je uputio zahtjev mora donijeti nakon što je pred Sudom pokrenuo prethodni postupak ne može, kao takav, predstavljati izvanrednu okolnost koja opravdava primjenu PPA-a (rješenja od 15. veljače 2017., Mengesteab, C-670/16, neobjavljeno, EU:C:2017:120, t. 10. i Jafari, C-646/16, neobjavljeno, EU:C:2017:138, t. 10.).

Međutim, Sud je dodao da to razmatranje ne može u konkretnom slučaju biti odlučujuće jer je broj predmeta kojih se tiču postavljena prethodna pitanja tolik da nesigurnost u pogledu njihova ishoda dovodi u opasnost od prepreka u funkcioniranju sustava uspostavljenog Uredbom Dublin III i, posljedično, do slabljenja zajedničkog europskog sustava azila koji je zakonodavac Europske unije uspostavio primjenom članka 78. UFEU-a. Naime, s jedne strane, ti su predmeti dio dosad neviđenog konteksta u kojem je iznimno velik broj zahtjeva za azil bio podnesen u Njemačkoj i Austriji te, općenito, u Uniji, u uvjetima koji su istovrsni onima o kojima je riječ. S druge strane, u tim se predmetima javljaju problemi u tumačenju koji su izravno povezani s tim kontekstom i odnose se na središnja obilježja sustava koji je uspostavljen Uredbom Dublin III, o kojima je Sud prvi put pozvan odlučivati. Stoga odgovor Suda može imati opće posljedice na nacionalna tijela koja su pozvana surađivati radi primjene te uredbe (rješenja od 15. veljače 2017., Mengesteab, C-670/16, neobjavljeno, EU:C:2017:120, t. 11. do 13. i Jafari, C-646/16, neobjavljeno, EU:C:2017:138, t. 11. do 13.).

Predsjednik Suda smatrao je da zbog nesigurnosti u pogledu određivanja države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, nadležna nacionalna tijela ne mogu predvidjeti potrebne upravne i proračunske mjere kako bi u skladu sa zahtjevima koji proizlaze iz prava Unije i međunarodnih obveza dotičnih država članica

osigurala razmatranje tih zahtjeva i prihvata podnositelja zahtjeva za azil za koje su, ovisno o slučaju, odgovorna. U toj izvanrednoj kriznoj situaciji nužna je primjena PPA kako bi se u najkraćim rokovima uklonila takva nesigurnost koja šteti dobrom funkcioniranju zajedničkog europskog sustava azila, što doprinosi poštovanju članka 18. Povelje (rješenja od 15. veljače 2017., Mengesteab, C-670/16, neobjavljeno, EU:C:2017:120, t. 15. i 16. i Jafari, C-646/16, neobjavljeno, EU:C:2017:138, t. 14. i 15.).

Rješenje od 28. veljače 2017., M. A. S. i M. B. (C-42/17, neobjavljeno, EU:C:2017:168)³⁷

Dva talijanska suda pokrenula su u okviru kaznenih postupaka koji su pred njima bili u tijeku postupak ocjene ustavnosti pred Corteom costituzionale (Ustavni sud, Italija) u pogledu moguće povrede načela zakonitosti u slučaju primjene pravila koje proizlazi iz presude Taricco i dr.³⁸. Podsjeća se na to da je Sud u toj presudi zaključio da u dvama slučajevima koja je utvrdio talijanska pravila o zastari koja se primjenjuju na porezne prekršaje u području poreza na dodanu vrijednost (PDV) mogu povrijediti obveze propisane državama članicama člankom 325. stavcima 1. i 2. UFEU-a. Sud je stoga presudio da je na nadležnom nacionalnom sudu da u tim slučajevima dâ puni učinak članku 325. stavcima 1. i 2. UFEU-a, ne primjenjujući, prema potrebi, dotične odredbe nacionalnog prava.

U skladu s pravilom izraženim u toj presudi, talijanski sudovi smatrali su da u konkretnom slučaju moraju zanemariti zastarni rok propisan codiceom penale (talijanski Kazneni zakonik) i tako odlučiti o meritumu. Međutim, Corte costituzionale (Ustavni sud) dvojio je o usklađenosti takvog rješenja s načelom zakonitosti kaznenih djela i kazni, kako je sadržano u talijanskom Ustavu i kako ga je on sam tumačio, s obzirom na to da se tim načelom zahtijeva precizno utvrđivanje kaznenih odredbi i zabranjuje njihova retroaktivnost.

Corte costituzionale (Ustavni sud) zatražio je da se njegov prethodni postupak vodi kao PPA tvrdeći da je nastala velika nesigurnost u pogledu tumačenja koje valja primijeniti na pravo Unije, da se ta nesigurnost odražava na kaznene postupke u tijeku i da postoji hitnost za njezino otklanjanje (t. 6.). Predsjednik Suda u tom je pogledu naveo da bi odgovor u kratkim rokovima otklonio te nesigurnosti kao i to da je primjena PPA opravdana jer se te nesigurnosti tiču temeljnih pitanja nacionalnog ustavnog prava i prava Unije (t. 8. i 9.).

Rješenja od 26. rujna 2018., Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18, neobjavljeno, EU:C:2018:786) i od 15. studenoga 2018., Komisija/Poljska (C-619/18, EU:C:2018:910)

Ta dva predmeta odnose se na usklađenost novog poljskog zakona³⁹ s pravom Unije. Tim je zakonom, koji je stupio na snagu 3. travnja 2018., snižena dob za odlazak u mirovinu članova Sądu Najwyższego (Vrhovni sud, Poljska) sa 70 na 65 godina te su utvrđeni uvjeti pod kojima ti članovi mogu, ovisno o slučaju, nastaviti obavljati svoje dužnosti. U tom je pogledu propisano, s jedne strane, da se zakon primjenjuje na aktivne suce koji su na Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) bili imenovani prije njegova stupanja na snagu i, s druge strane, da predsjednik Republike Poljske ima diskrecijsku ovlast produljiti njihovu aktivnu sudsku službu i nakon 65 godina starosti.

³⁷ Presuda od 5. prosinca 2017., M. A. S. i M. B. (C-42/17, EU:C:2017:936) prikazana je u Godišnjem izvješću za 2017., str. 31. i 32.

³⁸ Presuda od 8. rujna 2015. (C-105/14, EU:C:2015:555)

³⁹ Ustawa r. o Sądzie Najwyższym (Zakon o Sądu Najwyższym (Vrhovni sud)), od 8. prosinca 2017. (Dz. U. iz 2018., točka 5.)

U predmetu Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18) redovni sastav Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) uputio je prije donošenja presude pitanja proširenom sastavu tog suda. U početnoj fazi razmatranja tih pitanja Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) naveo je da bi navedeni zakon mogao utjecati na mandate dvaju njegovih članova proširenog sastava. Međutim, prošireni sastav Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) izrazio je dvojbe u pogledu usklađenosti tog zakona s pravom Unije, osobito s obzirom na moguće povrede načela vladavine prava, nerazrješivosti i neovisnosti sudaca, kao i načela zabrane diskriminacije na temelju dobi. Također je smatrao da je potrebno pojašnjenje Suda pa mu je uputio zahtjev za prethodnu odluku. On je usto zatražio primjenu PPA-a navodeći da mu je zatraženo tumačenje prava Unije bitno kako bi mogao zakonito izvršavati svoju sudsku nadležnost u skladu s načelom pravne sigurnosti (rješenje od 26. rujna 2018., Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, neobjavljeno, EU:C:2018:786, t. 12.).

Istodobno, Komisija je na temelju članka 258. UFEU-a u predmetu Komisija/Poljska (C-619/18) podnijela tužbu protiv Republike Poljske zbog povrede obveze, smatrajući da ta država članica donošenjem navedenog zakona nije ispunila svoje obveze na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a i članka 47. Povelje. Komisija je također zatražila da se na taj predmet primijeni ubrzani postupak, izražavajući sumnje u samu sposobnost Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) da nastavi s odlučivanjem uz poštovanje temeljnog prava svake osobe na pristup neovisnom sudu (rješenje od 15. studenoga 2018., Komisija/Poljska, C-619/18, EU:C:2018:910, t. 20.).

Predsjednik Suda prihvatio je ta dva zahtjeva, naglašavajući ozbiljnost nesigurnosti koje su istaknuli sud koji je uputio zahtjev i Komisija te navodeći da bi ih otklonio odgovor dan u kratkim rokovima.

U pogledu ozbiljnosti nesigurnosti, predsjednik Suda naveo je da se one odnose na važna pitanja prava Unije koja se, među ostalim, odnose na neovisnost pravosuđa te da se tiču posljedica koje bi tumačenje tog prava moglo imati na sastav i samo funkcioniranje poljskog Vrhovnog suda. U tom pogledu, s jedne strane, predsjednik Suda podsjetio je na to da je zahtjev neovisnosti sudaca dio bitnog sadržaja temeljnog prava na pošteno suđenje, koje je, pak, od ključne važnosti kao jamstvo zaštite svih prava koja osobe ostvaruju iz prava Unije i očuvanja zajedničkih vrijednosti država članica navedenih u članku 2. UEU-a, među ostalim, vrijednosti vladavine prava. S druge strane, predsjednik Suda naglasio je da nesigurnosti o kojima je riječ u tim predmetima mogu utjecati na funkcioniranje sustava pravosudne suradnje utjelovljene u mehanizmu prethodnog postupka predviđenog člankom 267. UFEU-a, koji je zaglavni kamen pravosudnog sustava Europske unije. Naime, neovisnost nacionalnih sudova, a osobito onih koji odlučuju u zadnjem stupnju, poput Sąda Najwyższego (Vrhovni sud), jest ključna (rješenja od 26. rujna 2018., Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, neobjavljeno, EU:C:2018:786, t. 15. i od 15. studenoga 2018., Komisija/Poljska, C-619/18, EU:C:2018:910, t. 21., 22. i 25.).

Osim toga, valja primijetiti da je predsjednik Suda u svojem rješenju Komisija/Poljska⁴⁰ također odgovorio na navode Republike Poljske prema kojima bi primjena ubrzanog postupka utjecala na njezina prava obrane. Naime, Republika Poljska kritizirala je činjenicu da tužena država mora podnijeti svoje argumente samo u jednom podnesku te da postupak ne omogućuje ni repliku ni odgovor na repliku. Ona je također navela da je Komisija kasnila s pokretanjem postupka pred Sudom te da se takvo kašnjenje ne može nadoknađivati takvim ograničenjem procesnih prava Republike Poljske (t. 17.). Predsjednik Suda podsjetio je na to da se u slučaju primjene ubrzanog

---

⁴⁰ Rješenje od 15. studenoga 2018., G. (C-619/18, EU:C:2018:910)

postupka, tužba i odgovor na tužbu doista mogu dopuniti replikom i odgovorom na repliku samo ako predsjednik Suda ocijeni da je to nužno, nakon što sasluša suca izvjestitelja i nezavisnog odvjetnika. Međutim, pod pretpostavkom da se podnošenje replike ne dopusti, nije očito na koji bi način tuženik mogao tvrditi da na njegova prava obrane utječe činjenica nemogućnosti podnošenja odgovora na repliku, s obzirom na to da takva replika ne postoji, kao ni, dakle, argumenti i razmatranja kojima se nadopunjuju oni iz tužbe, a na koje je tuženik imao priliku odgovoriti u svojem odgovoru na tužbu. Usto, predsjednik Suda podsjetio je na to da postupcima pred Sudom radi utvrđenja povrede obveze prethodi prethodni prethodni postupak, tijekom kojeg stranke imaju priliku izložiti i razviti argumentaciju koju će zatim možda dalje razraditi pred Sudom (t. 23. i 24.).

Rješenje od 19. listopada 2018., Wightman i dr. (C-621/18, EU:C:2018:851)⁴¹

Ovaj je predmet pokrenut nakon što je Prime Minister (premijerka Ujedinjene Kraljevine) 29. ožujka 2017. obavijestio o namjeri Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske da se povuče iz Unije primjenom članka 50. UEU-a. U tom su kontekstu tužitelji u glavnom postupku – među kojima su jedan zastupnik u Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (Parlament Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske), dva zastupnika u Scottish Parliament (Škotski parlament, Ujedinjena Kraljevina) i tri zastupnika u Europskom parlamentu – podnijeli zahtjev za preispitivanje zakonitosti radi donošenja deklaratorne presude kojom bi se pojasnilo može li se, kada i kako navedena obavijest jednostrano opozvati.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (Vrhovni građanski sud, Unutarnji odjel, prvo vijeće, Škotska, Ujedinjena Kraljevina), postupajući povodom odbijanja te tužbe, prihvatio je zahtjev tužitelja u glavnom postupku kojim su oni tražili upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku. Naime, suprotno prvostupanjskom sudu, on je smatrao da nije ni hipotetski ni preuranjeno postavljanje Sudu pitanja može li prije isteka dvogodišnjeg roka predviđenog tim člankom država članica jednostrano povući obavijest podnesenu na temelju članka 50. stavka 2. UEU-a i ostati u Uniji. Upravo naprotiv, on smatra da bi odgovor Suda pojasnio mogućnosti kojima raspolažu parlamentarni zastupnici prilikom glasovanja o tim pitanjima.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (Vrhovni građanski sud, Unutarnji odjel, prvo vijeće, Škotska) zatražio je primjenu PPA-a. On je naglasio hitnost svojeg zahtjeva, s jedne strane, zbog dvogodišnjeg roka koji je počeo teći 29. ožujka 2017., a koji se primjenjuje na taj postupak povlačenja, i, s druge strane, zbog potrebe organiziranja rasprava i glasovanja u parlamentu Ujedinjene Kraljevine o toj temi dovoljno prije 29. ožujka 2019.

Predsjednik Suda smatrao je da je sud koji je uputio zahtjev izložio razloge koji jasno upućuju na hitnost donošenja odluke. U tom je pogledu predsjednik Suda podsjetio na to da potreba postupanja u kratkim rokovima može postojati s obzirom na posebne okolnosti predmeta ako se u njemu javljaju ozbiljne nesigurnosti koje se tiču temeljnih pitanja nacionalnog ustavnog prava i prava Unije. Dakle, uzimajući u obzir temeljnu važnost provedbe članka 50. UEU-a za Ujedinjenu Kraljevinu i za ustavni poredak Unije, predsjednik Suda smatra da posebne okolnosti slučaja opravdavaju da se u ovom predmetu postupa u kratkim rokovima (t. 10. i 11.).

⁴¹ Rješenje od 10. prosinca 2018., Wightman i dr. (C-621/18, EU:C:2018:999), doneseno u punom sastavu, prikazano je u Godišnjem izvješću za 2018., str. 13. i 14.

1.3. Opasnost od povrede temeljnih prava

Rješenje od 15. srpnja 2010., Purruker (C-296/10, neobjavljeno, EU:C:2010:446)

Predmet glavnog postupka bio je spor između njemačke državljanke i španjolskog državljanina u pogledu prava na skrb nad njihovim blizancima. Manje od godinu dana nakon rođenja blizanaca, roditelji su se razdvojili te su sklopili sporazum u obliku javnobilježničkog akta u kojem je navedena majčina želja da se s djecom vrati u svoju zemlju podrijetla. Međutim, ona je naposljetku u Njemačku povelala samo jedno od djece, pri čemu je drugo zbog zdravstvenih razloga trebalo privremeno ostate u Španjolskoj sa svojim ocem. Obiteljska situacija nakon toga se nije mijenjala.

Roditelji su pokrenuli nekoliko postupaka. Tako je u Španjolskoj otac zatražio i dobio privremene mjere, iako čak nije isključeno da se taj postupak može smatrati meritornim postupkom predmet kojega je bila dodjela prava na skrb nad djecom. On je zatim u Njemačkoj zatražio izvršenje španjolske odluke o provedbi navedenih mjera te je povodom tog postupka bila donesena presuda Purruker⁴². Majka je istodobno u Njemačkoj podnijela meritornu tužbu o pravu na skrb nad dvoje djece, koja je podnesena pred Amtsgerichtom Stuttgart (Općinski sud u Stuttgartu, Njemačka).

Potonji sud postavio je Sudu pitanje može li se u okviru primjene članka 19. stavka 2. Uredbe br. 2201/2003, kojim se uređuju slučajevi litispendencije u području roditeljske odgovornosti, sud pred kojim je pokrenut postupak povodom zahtjeva za određivanje privremenih mjera (u konkretnom slučaju španjolski sud) smatrati „sud[om] pred kojim je postupak započeo ranije” u odnosu na sud druge države članice pred kojim je pokrenut meritorni postupak u pogledu istog predmeta (u konkretnom slučaju Amtsgericht Stuttgart (Općinski sud u Stuttgartu)).

Amtsgericht Stuttgart (Općinski sud u Stuttgartu) također je zatražio primjenu PPA-a navodeći da spornim pitanjem o nadležnosti dvaju sudova pred kojima se u dvjema različitim državama članicama vode postupci o istom predmetu nije do tog trenutka olakšano, unatoč trajanju postupka, razmatranje stvarnog merituma. On je smatrao da ti uvjeti utječu na ponašanje stranaka na način koji je štetan u pogledu obiteljskih veza djece. Naime, djeca već tri godine više uopće nisu u međusobnom kontaktu ni u kontaktu s drugim roditeljem. Usto, Amtsgericht Stuttgart (Općinski sud u Stuttgartu) naveo je da skrb njemačke državljanke o djetetu, a osobito njezina skrb o njegovu zdravlju i upisu u školsku ustanovu, ovisi o djetetovu pravnom položaju. Međutim, na tu skrb trenutačno utječe dvojba u pogledu valjanosti i priznavanja u Njemačkoj privremene mjere koju je španjolski sud donio u području prava na skrb. S obzirom na te okolnosti i vrijeme koje je već proteklo zbog postojanja različitih postupaka, predsjednik Suda smatrao je da je prikladno da sud koji je uputio zahtjev u što kraćim rokovima dobije odgovore na postavljena pitanja, što, dakle, opravdava primjenu PPA-a (t. 7. do 9.).

⁴² Presuda od 15. srpnja 2010. (C-256/09, EU:C:2010:437). Ova je presuda prikazana u Godišnjem izvješću za 2010., str. 54.

Rješenje od 9. rujna 2011., Dereci i dr. (C-256/11, neobjavljeno, EU:C:2011:571)⁴³

Navedeni predmet odnosio se na petero državljana trećih država koji su željeli živjeti u Austriji s članovima svojih obitelji (supružnikom, djecom ili roditeljima), a koji su bili građani Unije koji borave u toj državi i čije imaju državljanstvo. Međutim, ti se građani Unije nikada nisu koristili svojim pravom na slobodno kretanje. Usto, za razliku od navedenih državljana trećih država, ti građani Unije nisu bili ekonomski ovisni o tim državljanima. Zahtjevi za dozvole boravka koje je podnijelo petero državljana trećih država bili su odbijeni te su u četirima navedenim slučajevima usto bili doneseni nalog za protjerivanje i mjere udaljavanja.

Verwaltungsgerichtshof (Upravni sud, Austrija), koji je postupao u tom kontekstu, imao je dvojbe o tome jesu li utvrđenja Suda iz presude Ruiz Zambrano⁴⁴ primjenjiva na jednog ili više tužitelja u glavnom postupku.

Verwaltungsgerichtshof (Upravni sud) zatražio je da se prethodni postupak vodi kao PPA. U potporu svojem zahtjevu on se pozvao na postojanje odluka o udaljavanju s državnog područja, koje su donesene protiv većine tužitelja u glavnom postupku, a koje bi se u slučaju izvršenja odnosile na njih osobno kao i na članove njihovih obitelji. U tom je pogledu pojasnio da je barem jednom od tužitelja odbijen odgodni učinak žalbe ponesene protiv naloga za njegovo protjerivanje pa se stoga mjera udaljavanja može izvršiti u svakom trenutku. Općenito govoreći, on je naglasio činjenicu da je tužiteljima zbog opasnosti od njihova trenutačnog udaljavanja koja im prijeti oduzeta mogućnost vođenja normalnog obiteljskog života jer su stavljeni u položaj nesigurnosti. Osim toga, Verwaltungsgerichtshof (Upravni sud) naveo je da trenutačno postupa, kao i austrijska upravna tijela, u velikom broju sličnih predmeta i da u bliskoj budućnosti treba očekivati porast takve vrste predmeta zbog presude Ruiz Zambrano⁴⁵.

Predsjednik Suda odlučio je prihvatiti zahtjev za primjenu PPA-a. Stoga je ponajprije podsjetio na to da je pravo na poštovanje obiteljskog života dio temeljnih prava zaštićenih u pravnom poretku Zajednice i da je ono potvrđeno člankom 7. Povelje. On je zatim naglasio da se odgovorom Suda na postavljena pitanja uklanja nesigurnost koja utječe na položaj tužitelja u glavnom postupku i da bi stoga odgovor u vrlo kratkim rokovima pridonio bržem okončanju te nesigurnosti koja ih onemogućuje u vođenju normalnog obiteljskog života (t. 16. i 17.).

Rješenje od 6. svibnja 2014., G. (C-181/14, EU:C:2014:740)

U tom prethodno prikazanom predmetu⁴⁶ Sud je odbio zahtjev nacionalnog suda za primjenu PPU-a. Međutim, predsjednik Suda odlučio je po službenoj dužnosti na taj predmet primijeniti PPA. Naime, on je smatrao da je takva primjena nužna kada zadržavanje osobe u istražnom zatvoru ovisi isključivo o odgovoru na pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev. On je u tom pogledu osobito podsjetio na to da se člankom 267. četvrtim stavkom UFEU-a predviđa da Sud djeluje u najkraćem mogućem roku ako se predmet koji je u tijeku pred nacionalnim sudom odnosi na osobu kojoj je oduzeta sloboda (t. 10. i 11.).

⁴³ Presuda od 15. studenoga 2011., Dereci i dr. (C-256/11, EU:C:2011:734) prikazana je u Godišnjem izvješću za 2011., str. 21.

⁴⁴ Presuda od 8. ožujka 2011. (C-34/09, EU:C:2011:124)

⁴⁵ Presuda od 8. ožujka 2011. (C-34/09, EU:C:2011:124, t. 12., 13. i 15.)

⁴⁶ Vidjeti gore u dijelu I. ovog prikaza, naslovljenom „Hitni prethodni postupak“, odjeljak „1. Područje primjene hitnog prethodnog postupka“.

Rješenje od 5. lipnja 2014., Sánchez Morcillo i Abril García (C-169/14, EU:C:2014:1388)

Konkretan slučaj odnosio se na fizičke osobe koje su dobile bankovni zajam za koji je bila osnovana založna hipoteka na njihovoj glavnoj nekretnini za stanovanje. Zbog neispunjenja obveze plaćanja mjesečnih rata za otplatu tog zajma, pokrenut je postupak hipotekarne ovrhe radi prisilne prodaje predmetne nekretnine. Dotične osobe istaknule su prigovor u tom ovršnom postupku te su, nakon što je on odbijen, podnijele žalbu pred Audiencijom Provincial de Castellón (Provincijski sud u Castellónu, Španjolska).

Taj je sud naveo da, iako španjolski građanski postupak⁴⁷ dopušta podnošenje žalbe na odluku kojom se prihvaćanjem dužnikova prigovora okončava postupak hipotekarne ovrhe, njime se ne dopušta dužniku čiji je prigovor odbijen podnošenje žalbe na presudu prvog stupnja kojom se nalaže nastavak postupka prisilne ovrhe. Međutim, navedeni sud izrazio je sumnje u pogledu usklađenosti tog nacionalnog propisa s ciljem zaštite potrošača iz Direktive 93/13⁴⁸ kao i s pravom na djelotvoran pravni lijek, sadržanim u članku 47. Povelje. On je u tom pogledu naglasio da se otvaranje dužniku mogućnosti da podnese žalbu može pokazati tim više odlučujuće što se određene predmetne ugovorne odredbe o zajmu mogu smatrati nepoštenima u smislu Direktive 93/13.

U tom je kontekstu Audiencia Provincial de Castellón (Provincijski sud u Castellónu) zatražila primjenu PPA-a, naglašavajući da bi odgovor Suda mogao imati važne parničnopravne posljedice u Španjolskoj. Naime, u kontekstu ekonomske krize iznimno velik broj fizičkih osoba podvrgnut je mjerama hipotekarne ovrhe nad svojim nekretninama za stanovanje. Usto, što se posebno tiče žalitelja u glavnom postupku, valja navesti da njihova nekretnina za stanovanje može biti prodana na dražbi čak i prije donošenja odluke Suda, s obzirom na to da podneseni prigovor nema odgovorni učinak (t. 7. i 8.).

Predsjednik Suda naveo je da iz ustaljene sudske prakse doista proizlazi da velik broj osoba ili pravnih situacija na koje se može odnositi odluka koju sud koji je uputio zahtjev mora donijeti nakon što je pred Sudom pokrenuo prethodni postupak ne može, kao takav, predstavljati izvanrednu okolnost koja opravdava primjenu PPA-a. Međutim, u konkretnoj situaciji, a neovisno o broju dotičnih dužnika, vlasnik se, kao i njegova obitelj, nalazi u osobito osjetljivom položaju zbog opasnosti od gubitka svoje glavne nekretnine za stanovanje. Ta je okolnost pogoršana činjenicom da bi ništetnost postupka ovrhe u slučaju da se pokaže da je on zasnovan na ugovoru o zajmu koji sadržava nepoštene odredbe čiju je ništetnost utvrdio nacionalni sud oštećenom dužniku donijela samo odštetnu zaštitu, a ne i povrat u prijašnje stanje, u kojem je on bio vlasnik svoje nekretnine za stanovanje. S obzirom na te okolnosti i činjenicu da bi odgovor Suda u najkraćim mogućim rokovima mogao znatno ograničiti opasnost od gubitka nekretnine za stanovanje dotičnih osoba, predsjednik Suda prihvatio je zahtjev za primjenu PPA-a (t. 10. do 13.).

⁴⁷ Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social (Zakon 1/2013 o mjerama za jačanje zaštite hipotekarnih dužnika, restrukturiranju dugova i socijalnoj najamnini) od 14. svibnja 2013. (BOE br. 116 od 15. svibnja 2013., str. 36373.), kojim se izmjenjuje Ley de enjuiciamiento civil (Zakonik o građanskom postupku) od 7. siječnja 2000. (BOE br. 7 od 8. siječnja 2000., str. 575.), koji je, pak, izmijenjen posredstvom decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación (Zakonodavna uredba 7/2013 o hitnim poreznim i proračunskim mjerama i o promicanju istraživanja, razvoja i inovacija) od 28. lipnja 2013. (BOE br. 155 od 29. lipnja 2013., str. 48767.).

⁴⁸ Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.)

Rješenje od 1. veljače 2016., Davis i dr. (C-698/15, neobjavljeno, EU:C:2016:70)⁴⁹

U konkretnom slučaju fizičke osobe osporavale su zakonitost britanskog propisa⁵⁰ kojim se Secretary of State for the Home Department (ministar unutarnjih poslova) ovlašćivao da javnim telekomunikacijskim operatorima naloži zadržavanje svih elektroničkih komunikacijskih podataka u trajanju od najviše dvanaest mjeseci, pri čemu je zadržavanje sadržaja tih komunikacija ipak bilo isključeno. Te su osobe smatrale da je navedeni nacionalni propis neusklađen s člancima 7. i 8. Povelje te da ne poštuje zahtjeve utvrđene u presudi Digital Rights Ireland i dr.⁵¹, kojom je Sud proglasio nevaljanom Direktivu 2006/24⁵². Budući da je njihov tužbeni zahtjev bio prihvaćen u prvostupanjskom postupku, ministar unutarnjih poslova podnio je žalbu pred Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Žalbeni sud, Engleska i Wales, Građanski odjel, Ujedinjena Kraljevina). Taj je sud zatim pokrenuo postupak pred Sudom postavljajući mu veći broj pitanja u pogledu dosega presude Digital Rights Ireland i dr.⁵³.

U tom je okviru sud koji je uputio zahtjev također zatražio primjenu PPA-a. On je u potporu tom zahtjevu naveo, s jedne strane, da je predmetni zahtjev za prethodnu odluku poželjno spojiti s predmetom Tele2 Sverige (C-203/15), koji je tada bio u tijeku pred Sudom, odnosno po njemu istodobno postupati. S druge strane, on je naveo da je britanski propis o kojem je riječ trebao prestati važiti 31. prosinca 2016. te da je postojala nesigurnost u pogledu dosega presude Digital Rights Ireland i dr.⁵⁴ u pogledu svakog zakonodavstva koje su države članice mogle donijeti u području zadržavanja podataka u vezi s elektroničkim komunikacijama (t. 9.).

Nakon utvrđenja da predmetni propis može sadržavati ozbiljna zadiranja u temeljna prava sadržana u člancima 7. i 8. Povelje, predsjednik Suda smatrao je da bi odgovor donesen u kratkim rokovima mogao djelotvorno otkloniti nesigurnosti koje sud koji je uputio zahtjev ističe u pogledu tih mogućih zadiranja i njihova mogućeg opravdanja. Usto, predsjednik Suda smatrao je da je hitan odgovor opravdan i rokom valjanosti navedenog propisa, uzimajući u obzir duh suradnje koji obilježava odnose između sudova država članica (t. 10. do 12.). Zbog tih je razloga predsjednik Suda odlučio primijeniti PPA na taj predmet.

1.4. Opasnost od teških šteta za okoliš**Rješenje od 13. travnja 2016., Pesce i dr. (C-78/16 i C-79/16, neobjavljeno, EU:C:2016:251)⁵⁵**

U cilju suzbijanja širenja bakterije *Xylella fastidiosa*, Servizio Agricoltura della Regione Puglia (Poljoprivredna služba regije Apulije, Italija) naložio je mnogobrojnim vlasnicima poljoprivrednih zemljišta da posijeku na njima zasađena maslinova stabla za koja se smatra da su zaražena tom bakterijom kao i sve biljke domačine u krugu od 100 metara od tih stabala. Navedeni vlasnici podnijeli su stoga tužbe radi poništenja tih odluka o sječi, navodeći pritom da je Provedbena

⁴⁹ Presuda od 21. prosinca 2016., Tele2 Sverige i Watson i dr. (C-203/15 i C-698/15, EU:C:2016:970) prikazana je u Godišnjem izvješću za 2016., str. 62.

⁵⁰ Data Retention and Investigatory Powers Act 2014 (Zakon iz 2014. o zadržavanju podataka i istražnim ovlastima)

⁵¹ Presuda od 8. travnja 2014. (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238)

⁵² Direktiva 2006/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o zadržavanju podataka dobivenih ili obrađenih u vezi s pružanjem javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga ili javnih komunikacijskih mreža i o izmjeni Direktive 2002/58/EZ (SL 2006., L 105, str. 54.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 50., str. 30.)

⁵³ Presuda od 8. travnja 2014. (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238)

⁵⁴ Presuda od 8. travnja 2014. (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238)

⁵⁵ Presuda od 9. lipnja 2016., Pesce i dr. (C-78/16 i C-79/16, EU:C:2016:428) prikazana je u Godišnjem izvješću za 2016., str. 27.

odluka 2015/789⁵⁶, na kojoj su se te odluke temeljile, bila protivna načelima proporcionalnosti i opreznosti kao i to da je bila nedostatno obrazložena.

U tim je okolnostima Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Okružni upravni sud za Lacij, Italija), postupajući povodom tih tužbi, odlučio privremeno odgoditi izvršenje predmetnih nacionalnih mjera i postaviti Sudu upit o usklađenosti Provedbene odluke 2015/789 s pravom Unije.

Taj je sud također zatražio da se prethodni postupak vodi kao PPA. U potporu svojem zahtjevu on je istaknuo ozbiljnost učinaka koji bi nastali izvršenjem odluka o sječi bilja, i to ne samo na štetu tužitelja u glavnom postupku, nego i cjelokupnog pejzaža, gospodarske djelatnosti, kvalitete podzemnih voda, poljoprivredno-prehrambenog lanca i javnog zdravlja. Također, te se odluke ne bi mogle smatrati privremenima, s obzirom na to da bi imale konačan i nepovratan utjecaj na predmetni biljni ekosustav (t. 8.).

Predsjednik Suda odlučio je prihvatiti zahtjev za primjenu PPA-a. On je u tom pogledu utvrdio, s jedne strane, da produljenje odgode izvršenja odluka o predmetnoj sječi bilja može doprinijeti širenju bakterije *Xylella* u Uniji i, s druge strane, da provedba tih odluka može dovesti do nepopravljivih posljedica na ekosustav i uzrokovati nepovratnu štetu tužiteljima (t. 9.).

Rješenje od 11. listopada 2017., Komisija/Poljska (C-441/17, neobjavljeno, EU:C:2017:794)

Komisija je od Suda zatražila utvrđenje da je Republika Poljska povrijedila određene svoje obveze na temelju direktiva 92/43⁵⁷ (Direktiva o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore) i 2009/147⁵⁸ (Direktiva o očuvanju divljih ptica) zbog operacija upravljanja šumom predviđenih u Beloveškoj šumi („Puszcza Białowieska”), jednoj od najočuvanijih prirodnih šuma u Europi, koja je upisana na popis svjetske baštine Organizacije Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO). Konkretnije, pozivajući se na širenje štetnog kukca (*bostryche typographe*), Minister Środowiska (ministar za okoliš, Poljska) odobrio je izmjenu plana gospodarenja šumom kojom je omogućeno povećanje iskorištavanja drva kao i operacije u zonama u kojima je dotad svako djelovanje bilo isključeno. U tom je kontekstu započela sječa mnogobrojnih stabala.

U tom je predmetu predsjednik Suda, kao prvo, već prihvatio Komisijin zahtjev da se njemu dâ prednost pri odlučivanju. Kao drugo, primjenom članka 160. stavka 7. Poslovnika Suda, potpredsjednik je Republici Poljskoj naložio odgodu izvršenja predmetnih operacija upravljanja šumom do objave rješenja kojim se okončava postupak privremene pravne zaštite koji je pokrenula Komisija⁵⁹. Unatoč tome, predsjednik Suda također je odlučio po službenoj dužnosti primijeniti ubrzani postupak. On je u tom pogledu utvrdio da spor između Komisije i Republike Poljske upućuje na postojanje neposrednih i moguće ozbiljnih opasnosti za okoliš. Naime, s jedne strane, Republika Poljska smatrala je da bi produljenje odgode navedenih operacija upravljanja šumom moglo pridonijeti širenju štetnog kukca, što bi moglo dovesti do

⁵⁶ Provedbena odluka Komisije (EU) 2015/789 od 18. svibnja 2015. o mjerama za sprečavanje unošenja u Uniju organizma *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) i njegova širenja unutar Unije (SL 2015., L 125, str. 36.)

⁵⁷ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL 1992., L 206, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 2., str. 14.)

⁵⁸ Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL 2010., L 20, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 32., str. 128. i ispravak SL 2015., L 75, str. 20.)

⁵⁹ Vidjeti u nastavku u dijelu II. ovog prikaza, naslovljenom „Ubrzani postupak”, odjeljak naslovljen „2. Međuodnos ubrzanog postupka u okviru tužbe zbog povrede obveze i privremenih mjera donesenih u postupku privremene pravne zaštite“.

dalekosežnog urušavanja ekosustava Beloveške šume i stoga uzrokovati štetu za okoliš, koja može predstavljati izravnu prijetnju za život i zdravlje ljudi. S druge strane, Komisija je smatrala da provedba tih operacija može uzrokovati nepovratne posljedice na prirodna staništa i životinjske vrste, na koje se odnose direktive o staništima i pticama, a u pogledu kojih je područje Natura 2000 Puszcza Białowieska bilo određeno radi njihova očuvanja. U tim je okolnostima predsjednik Suda smatrao da pružanje odgovora u kratkim rokovima o usklađenosti tih operacija upravljanja šumom s pravom Unije može umanjiti opasnosti koje mogu proizići bilo iz produljenja njihove odgode bilo iz njihova izvršenja (t. 12. do 14.).

2. Međuodnos ubranog postupka u okviru tužbe zbog povrede obveze i privremenih mjera donesenih u postupku privremene pravne zaštite

Rješenje od 11. listopada 2017., Komisija/Poljska (C-441/17, neobjavljeno, EU:C:2017:794)

Kao što je to prikazano gore⁶⁰, Komisija je podnijela tužbu zbog povrede obveze protiv Republike Poljske kako bi se utvrdilo da ta država članica nije ispunila svoje obveze na temelju direktiva o staništima i pticama. U tom je okviru Komisija podnijela zahtjev za privremenu pravnu zaštitu na temelju članka 279. UFEU-a i članka 160. stavka 2. Poslovnika Suda, radi određivanja privremenih mjera do donošenja presude Suda kojom se odlučuje o meritumu.

Komisija je na temelju članka 160. stavka 7. Poslovnika Suda također zatražila da se te privremene mjere odrede čak i prije nego što Republika Poljska podnese svoja očitovanja jer je postojala opasnost od nastanka teške i nepopravljive štete za staništa i cjelovitost područja Natura 2000 Puszcza Białowieska. Potpredsjednik Suda prihvatio je taj zahtjev i naložio Republici Poljskoj obustavu izvršenja predmetnih operacija upravljanja šumom, osim u slučaju opasnosti za javno zdravlje, sve do objave rješenja kojim se okončava postupak privremene pravne zaštite (rješenje od 27. srpnja 2017., Komisija/Poljska, C-441/17 R, neobjavljeno, EU:C:2017:622).

Predsjednik Suda u pogledu međuodnosa zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu i ubranog postupka, koji je on primijenio po službenoj dužnosti, naveo je da, iako Sud nastavlja postupati po zahtjevu za privremenu pravnu zaštitu, predmet i uvjeti njegove provedbe i provedbe ubranog postupka ipak nisu istovjetni. Doista, ne dovodeći u pitanje rješenje o okončanju postupka privremene pravne zaštite, u ovom je slučaju očitito da je primjena ubranog postupka opravdana prirodom ovog predmeta (zbog razloga navedenih gore u odjeljku „1.4. Opasnost od teških šteta za okoliš”) (t. 15. i 16.).

Rješenje od 15. studenoga 2018., Komisija/Poljska (C-619/18, EU:C:2018:910)

Kao što je to prikazano gore⁶¹, Komisija je podnijela tužbu zbog povrede obveze protiv Republike Poljske kako bi se utvrdilo da donošenjem nedavnog zakona o Sądu Najwyższym (Vrhovni sud, Poljska) ta država članica nije ispunila svoje obveze na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a i članka 47. Povelje. U tom je okviru Komisija podnijela zahtjev za privremenu

⁶⁰ Vidjeti gore u dijelu II. ovog prikaza, naslovljenom „Ubrzani postupak”, odjeljak naslovljen „1.4. Opasnost od teških šteta za okoliš”.

⁶¹ Vidjeti gore u dijelu II. ovog prikaza, naslovljenom „Ubrzani postupak”, odjeljak naslovljen „1.2. Osobita težina pravne nesigurnosti koja je predmet prethodnog postupka”.

pravnu zaštitu na temelju članka 279. UFEU-a i članka 160. stavka 2. Poslovnika Suda, radi određivanja privremenih mjera do donošenja presude Suda kojom se odlučuje o meritumu.

Komisija je na temelju članka 160. stavka 7. Poslovnika Suda ujedno zatražila da se te privremene mjere odrede čak i prije nego što Republika Poljska podnese svoja očitovanja jer je postojala opasnost od nastanka teške i nepopravljive štete u pogledu načela djelotvorne sudske zaštite u okviru primjene prava Unije. Potpredsjednica Suda odlučila je prihvatiti taj zahtjev. Stoga je naložila Republici Poljskoj da trenutačno i do objave rješenja kojim se okončava postupak privremene pravne zaštite, kao prvo, odgodi primjenu određenih odredbi Zakona o Sądu Najwyższym (Vrhovni sud); kao drugo, poduzme sve potrebne mjere kako bi se osiguralo da suci Sąda Najwyższego (Vrhovni sud) obuhvaćeni navedenim zakonom mogu obavljati svoje dužnosti na istom radnom mjestu, ostvarujući isti status, prava i uvjete zaposlenja koje su imali na dan stupanja na snagu tog zakona; kao treće, da se ta država članica suzdrži od svih mjera koje se odnose na imenovanje sudaca Sądu Najwyższego (Vrhovni sud) kao i od svih mjera kojima se imenuje novi prvi predsjednik tog suda ili određuje osoba zadužena za upravljanje navedenim sudom umjesto njegova prvog predsjednika; kao četvrto, mjesečno dostavlja Komisiji informacije o svim mjerama donesenima radi usklađivanja s tim rješenjem (rješenje od 19. listopada 2018., Komisija/Poljska, C-619/18 R, neobjavljeno, EU:C:2018:852).

Predsjednik Suda u pogledu međuodnosa zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu i ubranog postupka, koji je on primijenio po službenoj dužnosti, naveo je da, iako Sud nastavlja postupati po zahtjevu za privremenu pravnu zaštitu, potpredsjednica Suda donijela je privremene mjere koje je zatražila Komisija, a koje proizvode učinke do objave rješenja kojim se okončava postupak privremene pravne zaštite. Posljedično, predsjednik Suda naveo je da, ako Sud u rješenju koje treba donijeti zadrži privremene mjere koje su u međuvremenu usvojene, Republici Poljskoj svakako je u interesu da se postupak o meritumu u tom predmetu okonča u najkraćim mogućim rokovima, kako bi se navedene mjere ukinule i kako bi se o pitanjima koja su se u ovom predmetu pojavila konačno odlučilo. Predsjednik Suda usto je naglasio da u svakom slučaju predmet i uvjeti provedbe zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu i provedbe ubranog postupka nisu istovjetni. Doista, ne dovodeći u pitanje odluke donesene u rješenju o okončanju postupka privremene pravne zaštite, u ovom je slučaju očito da je primjena ubranog postupka opravdana prirodom ovog predmeta (zbog razloga navedenih gore u odjeljku „1.2. Osobita težina pravne nesigurnosti koja je predmet prethodnog postupka“) (t. 26. do 28.).